

Datum
2020-10-05Diarienummer
KS-2020/1618.109Handläggare
Micaela Holmén
Micaela.Holmen@huddinge.se

Kommunstyrelsen

Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen (SOU 2018:88)- svar på remiss från Socialdepartementet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

Bifogad skrivelse till kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 oktober 2020, bilaga 1, överlämnas till Socialdepartementet som Huddinge kommuns yttrande över betänkandet *Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättning* (SOU 2018:88).

Sammanfattning

Betänkandet *Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättning* har inkommit till Huddinge kommun från Socialdepartementet för yttrande.

Betänkandets förslag förväntas bidra till en bättre uppdaterad och fungerande LSS-lagstiftning (Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade) som ger större hållbarhet och mer ändamålsenliga insatser. Kontinuitet, förutsägbarhet, kvalitet och rättssäkerhet är viktiga parametrar såväl för den personliga assistansen som för andra insatser. Den personliga assistansen är ett av de individuella stöden och en av flera insatser som bidrar till individens självständighet i enlighet med det nationella målet för funktionshinder.

Ärendet har gått på remiss till vård- och omsorgsnämnden och funktionshinderrådet. Handläggningen har skett genom samarbete mellan berörda parter.

Kommunstyrelsens förvaltning anser att flera av förslagen i betänkandet är ändamålsenliga men det finns ett antal punkter som bör beaktas i den fortsatta beredningen av ärendet. Utredningen föreslår att tre nya insatser ska införas i LSS; personligt stöd till barn, förebyggande pedagogiskt stöd samt personlig service och boendestöd. Förslaget att införa insatserna personligt stöd till barn och förebyggande pedagogiskt stöd samt att insatsen personlig service och boendestöd ska innehålla stöd i föräldraskap behöver utredas vidare och förtydligas. Förslaget om att personer som bor i bostad med särskild service för vuxna ska ha rätt till insatserna kontaktperson och personlig service och boendestöd, behöver ses över med hänsyn till att dessa behov redan tillgodoses inom ramen för insatsen bostad med särskild service. Behovet av tillgängliga bostäder bör tillgodoses på andra sätt än genom

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kommunstyrelsens förvaltning
141 85 HuddingeBesök
Kommunalvägen 28

Tfn vxl 08-535 300 00

huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se

insatsen annan särskilt anpassad bostad eftersom det genererar kommunkostnader som är svåra att förutsäga. Förslaget att staten ska ta över hela huvudmannaskapet för personlig assistans bedöms öka rättssäkerheten och möjliggöra en mer effektiv handläggning och kontroll av insatsen.

Beskrivning av ärendet

Allmänt

Den 7 augusti 2020 inkom ärendet *Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen* (SOU 2018:88) från Socialdepartementet på remiss för yttrande (bilaga 3).

Efter att betänkandet lämnades i januari 2019, har en sakpolitisk överenskommelse, Januariavtalet, ingåtts vilket innehåller vissa punkter som överlappar innehåll i betänkandet. Remissinstanserna ombeds nu avlämna synpunkter på betänkandet SOU 2018: 88, men med vetskap om innehållet i Januariavtalet, se bilaga 2.

Beredningens förslag

Förslagen i betänkandet förväntas bidra till en bättre uppdaterad och fungerande LSS-lagstiftning som ger större hållbarhet och mer ändamålsenliga insatser och presenteras i punktform nedan.

1. En ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning föreslås. Lagen ska även i framtiden förkortas LSS. Enligt förslaget ska den nya lagen träda i kraft den 1 januari 2022.
2. Tre nya insatser inom LSS föreslås:
 - Insatsen *personligt stöd till barn* är till för barn under 16 år som på grund av en stor och varaktig funktionsnedsättning behöver hjälp med personlig hygien, på- och avklädning, måltider, kommunikation eller omvårdnad. Insatsen kan även beviljas barn under 16 år som på grund av en psykisk funktionsnedsättning har behov av hjälp som förutsätter ingående kunskaper om honom eller henne. I insatsen ska även stöd vid aktiviteter utanför hemmet ingå.
 - Insatsen *förebyggande pedagogisk stöd* är till för personer som på grund av stor och varaktig psykisk funktionsnedsättning har omfattande behov av hjälp som förutsätter ingående kunskaper om honom eller henne. I insatsen ska även praktisk hjälp med hygien, måltider, på- och avklädning, kommunikation och aktiviteter utanför hemmet ingå.
 - Insatsen *personlig service och boendestöd* är till för personer som bor i ordinärt boende. Insatsen avser praktisk hjälp i hemmet, motivationsåtgärder, ledsagning, stöd vid föräldraskap eller annat motsvarande stöd i den dagliga livsföringen. Även personer som bor i bostad med särskild service föreslås ha rätt till insatsen i syfte att möjliggöra deltagande i samhällslivet.
3. Korttidstillsyn före och efter skoldagen samt under lov är en insats kopplad till skolan. Utredningen föreslår att den ska få ett nytt namn: förlängd utbildning i fritidshem.

4. Ledsagarservice föreslås bli en del av insatsen personlig service och boendestöd.
5. Staten föreslås ha hela ansvaret för insatsen personlig assistans.

Konsekvenser

Ett samlat huvudmannaskap för insatsen personlig assistans

En fördel med ett statligt huvudmannaskap är att det ger ökade möjligheter för likvärdiga beslut över landet, vilket skapar ökad förutsägbarhet och rättssäkerhet för de personer som har behov av stödet personlig assistans. Försäkringskassan får genom förslaget ökade administrationskostnader och kommunerna lägre, men eftersom förändringen innebär att ansökningar om personlig assistans inte längre kommer att utredas av två olika myndigheter minskar den totala kostnaden något. Övergången till ett samlat huvudmannaskap frigör resurser. Genom att den som har eller ansöker om insatsen personlig assistans endast behöver interagera med en huvudman blir det samtidigt enklare för den enskilde att förstå hur systemet fungerar.

Nya insatser

Utredarnas bedömning är att de tre nya insatserna som presenterats ovan kommer att vara mer ändamålsenliga än insatsen personlig assistans för de personer som beviljas någon av dem. Ändamålsenligheten handlar bland annat om att utredarna anser att de nya insatserna bättre kommer att säkerställa att personalen har tillräcklig kompetens och om att ökad insyn kan leda till ökad kvalitet. En annan positiv konsekvens är att de nya insatserna blir något bredare än vad personlig assistans är.

Samtidigt anser utredarna att det finns konsekvenser som kan upplevas negativt av den som beviljas någon av de nya insatserna och dennes familj. De nya insatserna kan, i jämförelse med personlig assistans, innebära minskad frihet att välja utförare och att bestämma hur stödet ska ges.

Remissvar

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden ställer sig bakom flera av de förslagna ändringarna men framför synpunkter på vissa aspekter av betänkandet vilka presenteras nedan i punktform.

- Insatserna personligt stöd till barn och förebyggande pedagogiskt stöd behöver utredas vidare och förtydligas, såsom insatsernas innehåll har utformats i förslaget motsvarar de insatsen personlig assistans.
- Nämnden är positiv till förslaget om insatsen personlig service och boendestöd, men anser att förslaget om att insatsen ska innehålla stöd i föräldraskap behöver utredas vidare och förtydligas för att säkerställa berörda barns rättigheter.
- Förslaget om att personer som bor i bostad med särskild service för vuxna ska ha rätt till insatserna kontaktperson och personlig service och boendestöd

Datum
2020-10-05

Diarienummer
KS-2020/1618.109

behöver ses över med hänsyn till att dessa behov redan tillgodoses inom ramen för insatsen bostad med särskild service.

- Förslaget att insatsen annan särskilt anpassad bostad ska finnas kvar avstyrks. Förslaget bedöms generera obefogade kostnader för kommunerna och behovet av tillgängliga bostäder bör därför tillgodoses på andra sätt än genom denna insats.
- Nämnden bedömer att det finnas stora fördelar med att endast ha en huvudman för insatsen personlig assistans.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelsens förvaltning har beaktat både den sociala hållbarheten för kommunens invånare och specifikt barnens rättigheter under beredningen av ärendet. Förvaltningens synpunkter på betänkandet syftar till att ge en större hållbarhet och mer ändamålsenliga insatser i framtiden.

Kommunstyrelsens förvaltning anser precis som vård- och omsorgsnämnden att flera av förslagen i betänkandet är ändamålsenliga men att följande punkter bör beaktas i regeringens fortsatta beredning av ärendet:

- *Personligt stöd till barn och förebyggande pedagogiskt stöd*
De föreslagna insatserna bygger på en begränsning av rätten till personlig assistans, som sedermera har återtagits. Kommunstyrelsens förvaltning anser därför att det behövs vidare utredning avseende de föreslagna insatserna för att klargöra gränsdragning och behov.

Kravet på ingående kunskaper anses inte vara ändamålsenligt om syftet med förslaget är att skapa en ny insats till personer med psykisk funktionsnedsättning.

- *Personlig service och boendestöd*
Kommunstyrelsens förvaltning ställer sig bakom förslaget om att införa personlig service och boendestöd som en ny insats i LSS. Många personer som tillhör personkrets 1 är idag beviljade boendestöd enligt socialtjänstlagen. Införandet av insatsen i LSS kommer förstärka målgruppens rättigheter och möjliggöra ett mer samordnat stöd.

Vidare analys krävs för att identifiera vilka konsekvenser förslaget om att insatsen ”personlig service och boendestöd” ska innehålla ”stöd i föräldraskap till föräldrar med funktionsnedsättning” kan få för de berörda barnens rättigheter. Det finns en påtaglig risk för att barnens behov förbises när insatsens syfte till synes är att förstärka föräldrarnas rätt till föräldraskap.

Kommunstyrelsens förvaltning bedömer att rätt till kontaktperson och personlig service för personer som bor i bostad med särskild service kommer att höja kostnaden för kommuner, eftersom insatser skulle beviljas utöver insatsen bostaden med särskild service. Det bedöms istället vara mer

Datum
2020-10-05Diarienummer
KS-2020/1618.109

ändamålsenligt att ställa krav på att de enskildas behov av social stimulans och aktivt deltagande i samhällslivet ska ingå i bostad med särskild service.

- *Annan särskilt anpassad bostad*
Kommunstyrelsens förvaltning bedömer att insatsen inte uppfyller sitt syfte och är svår att verkställa. Därutöver finns ett minskat behov av insatsen eftersom bostadsmarknaden är mer tillgänglig idag. All nyproduktion ska vara grundanpassad på samma sätt som annan särskilt anpassad bostad. Att tillhandahålla insatsen blir därför en kommunkostnad som är svår att förutsäga. Behovet av tillgängliga bostäder bör därför tillgodoses på andra sätt än genom denna insats.
- *Huvudmannaskap för insatsen personlig assistans*
Kommunstyrelsens förvaltning ställer sig bakom förslaget om ett statligt huvudmannaskap för den personliga assistansen. Statligt huvudmannaskap bedöms öka rättssäkerheten och möjliggöra en mer effektiv handläggning och kontroll av insatsen.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Kommunstyrelsens förvaltning bedömer att de förslag som återfinns i SOU 2018:88 skulle innebära ökade kostnader för kommunen med hänsyn till att förslaget medför utökad rätt till insatser enligt LSS. I sådant fall bör staten kompensera kommunerna för de utökade kostnaderna. Det är dock svårt att bedöma de ekonomiska konsekvenserna fullt ut eftersom utredningen, som blev klar 2018, föreslår att de två nya insatserna *personligt stöd till barn* och *förebyggande pedagogiskt stöd* ska ingå inom ramen för LSS, samt att dessa två insatser ska ersätta personlig assistans till barn och till personer med långvariga psykiska funktionsnedsättningar. I det så kallade Januariavtalet (2020) förtydligas dock att samma målgrupper även fortsättningsvis ska kunna beviljas personlig assistans. Det leder således till att utredningens ekonomiska beräkningar på övergripande nivå inte håller.

Den nya föreslagna insatsen *personlig service och boendestöd* kan få positiva ekonomiska effekter för Huddinge kommun. Under flera år har antalet personer tillhörande personkrets 1 ökat i riket och så också i Huddinge. Detta har skett i takt med att landstinget har diagnosticerat allt fler inom det neuropsykiatriska området. För många i den nya målgruppen med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar har insatserna inom LSS inte varit tillräckligt flexibla och ändamålsenliga och insatser som till exempel boendestöd enligt socialtjänstlagen har i många fall beviljats istället. En insats inom ramen för LSS som *personlig service och boendestöd* kan därför på sikt förväntas flytta kostnader från socialtjänstlagen till LSS och i förlängningen kan det också ge en mer träffsäker LSS-utjämning mellan kommunerna. Det är dock viktigt att påpeka att det inte är en förflyttningsprocess från Socialtjänstlagen till LSS som kommunen kan styra fullt ut. Förflyttningen bygger på att individerna på eget initiativ ansöker om insatsen personlig service och boendestöd enligt LSS.

Att staten får ett helhetsansvar för insatsen personlig assistans bedöms leda till att problematiken som uppstått kring 20 timmarsgränsen för grundläggande behov

Datum
2020-10-05

Diarienummer
KS-2020/1618.109

försvinner. Däremot kan försäkringskassan fatta beslut om avslag till personlig assistans enligt Socialförsäkringsbalken eller fatta beslut om ett mycket begränsat antal timmar, vilket i förlängningen kan leda till ökade kostnader för kommunerna.

Camilla Broo
Kommundirektör

Patrik Forshage
Biträdande kommundirektör

Bilagor

Bilaga 1. Yttrande till Socialdepartementet

Bilaga 2. Remismissiv

Bilaga 3. SOU 2018:88 – Översyn av insatser enligt LSS

https://www.regeringen.se/48dbb0/contentassets/573c64721c9a43388b756b953d7c4d24/oversyn-av-insatser-enligt-lss-och-assistansersattningen-sou_2018_88.pdf

Bilaga 4. Remissvar från vård- och omsorgsnämnden

Bilaga 5. Remissvar funktionshindersrådet

Beslutet ska skickas till

Socialdepartementet

Remissinstanserna